Tanár Úr? Igazgató Úr? Apát Úr? Példakép

(…) Nekünk, szentimrevárosiaknak különösen kedves szívet melengető budai tevékenysége. 1921-ben még csak gyakornokként, a rákövetkező évben kinevezett gimnáziumi tanárként rótta a Váli utcai épület folyosóit. Ezekben az években alakult ki legendás matematika-fizikatanári attitűdje. Kilencven év fölötti öregdiákjaink, akiknek megadatott, hogy tanítványként vehettek részt Hadarits tanár úr óráin, mesélték, hogy fizika óráira egyetemi professzorok jártak hospitálni. A diákok közül a tantárggyal hadilábon állók is megértették, mi több, gyakran meg is szerették magyarázatai, szemléletes előadása, kísérletei által a reáliákat.

„Mindnyájan – az osztály gyengébb képességű tanulói is – értettük a számtant, a szó szoros értelmében játszva tanultuk úgy, hogy a tankönyvet egyáltalán ki se kellett nyitnunk. ... a számtanórát mindenféle lelki feszültség és szorongás nélkül éltük át, szinte ittuk a tanár úr magyarázó szavait, a dolgozatírástól való bármiféle félelem vagy izgalom is ismeretlen volt számunkra.”

(Badál Ede Álmos: „Hadarits Tanár Úr” 1995)

(…)

Leginkább tiszteletemet és hálámat szeretném kifejezni mindazért, amit örökül hagyott nekünk, kései utódainak. Tiszteletemet azért a munkásságért, melynek eredményeként az ő segítségével felépült neobarokk palotában taníthatunk, tanulhatunk. Hálámat azért, hogy aktív részese volt egy születő városrész evangelizálásának, társaival meghonosította az annyiszor emlegetett ciszter szellemiséget, a nevelőiskola kiváló példáját. Teljesen át tudom érezni diákjai szomorúságát, amikor először igazgatóvá kinevezése miatt, majd 1939-től zirci apáttá választása következtében kellett lemondaniuk tisztelt és annyira szeretett tanárukról.

Akkor még ki gondolta volna, hogy alig több mint 10 év múlva, egy elbukott világháború után, a kommunista diktatúra tombolásának egyik kiszemelt célpontja, majd sokat szenvedő áldozata, mártírja lesz. Emberi, szerzetesi mivoltában próbálták megalázni, válogatott kínzásokkal megtörni. Lehet, hogy testében ez sikerült is, de tartásában, lelki nagyságában nem. Mit számított itt már, hogy tanárként, igazgatóként, apátként milyen nagy hírnév övezte. Egyvalami volt csak fontos: meg tud-e valamit őrizni emberi mivoltából, tartásából, mély hitéből a látszólag mindenétől megfosztott Vendel apát, az egykori Hadarits tanár úr. A választ nagyon jól tudjuk. Tanárosan szólva, kitűnőre vizsgázott. Örök érvényű példaképpé vált. Lelkületét jól jellemzi egyik utolsó, „Visszapillantás” című feljegyzése.

Most, hogy hírül kaptuk boldoggá avatásának rendi elindítását, mi mással zárhatnám soraimat: imádkozzunk Endrédy Vendel apát úr, a Szent Imre Gimnázium példamutató tanárának kanonizálásáért.

> *„… minden ember is lehet fény, örök fény, ha egyszer rásüt Isten napja, és felszabadítja gonoszsága borzalmas terheitől. Ezért nem tudok én haragudni senkire megbántóim, kínzóim közül, senki gonosz emberre. Szeretnék értük imádkozni úgy szívből, igazán, hogy megtérjenek, jó emberek legyenek.”*
>
> *(Endrédy Vendel: Visszapillantás)*

Budapest, 2012. november 5. Szent Imre ünnepén

Barlay Bence
igazgató